

Per.
Lat
020

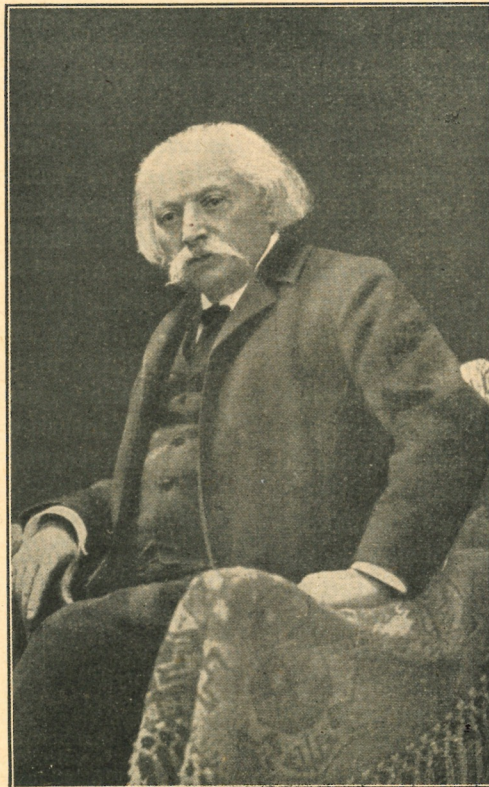
Prodit Budapestini, I. Verpeléti-út 22. decies in anno.
Pretium praesolvendi annum 4 pengő 80 fillér.

Megjelenik Budapestén, I. Verpeléti-út 22. tízszer egy
évben. Előfizetési ára évi 4 pengő 80 fillér.

CAROLUS GOLDMARK.

Commemoratio centenaria.

Carolus Goldmark, celeberrimus ille auctor¹ operum¹ musicorum,¹ fama nominis ubique terrarum notissimus decimo quinto Cal. Iun. a. MDCCCXXX in oppido Keszthely ad lacum² Pelsonem² humili loco natus est. Patrem habebat cantorem et notarium³ conventus Iudaici,⁴ advenam⁵ ex Polonia⁶ a Russis⁶ regnata.⁶ Cum sextum ageret annum, cum familia sua in oppidum Tab, mox in vicum Németkeresztur prope Scara-bantiam⁷ transmigravit. Vitam usque ad decimum quartum suae aetatis annum sine ulla disciplina in effrenata licentia agebat et iam

duodecim annorum fuit, cum arte scribendi et legendi imbueretur. Cui igitur omnis scientia rerum et litterarum postea summo sudore⁸ sine magistris — uti dicimus autodidactice — perquirenda erat.

Adhuc puerulus⁹ ingenium naturā ad musicam pronum aperuit,¹⁰ cum forte nuptiis aderat, ubi pocula¹¹ vitrea¹¹ maiore et minore vi liquoris¹² repletā admoto bacillo¹³ ligneo acutiorrem¹⁴ aut graviorem¹⁵

1 zeneszerző 1 Balaton
3 jegyző 4 zsidó hitközség
5 bevándorolt 6 Orosz-Lengyelország 7 Sopron 8 verejtékes fáradtsággal 9 kisgyermek 10 árulta el 11 üveg-pohár 12 folyadék 13 pálcika 14 magas 15 mély.

sonum edere intellegebat. Ex quibus poculis deinde, gradibus¹⁶ sonorum¹⁶ compositis, hospitibus plaudentibus melodias sibi notas elicuit.

Alias vero cum dominicā¹⁷ quadam serena in silvula habitationi¹⁸ suae vicina in herba recumberet, aura forte sonitus organi¹⁹ molles ex templo vicano²⁰ ei afflavit. Animus pueri fluctibus suavium harmoniarum perfusus tunc primum sensit magnam vim et impetum musicae, qua adeo permotus erat, ut ocelli sensim²¹ tepido rore suffunderentur. Ex quo tempore stabat²² illi²² se musicum²³ fore.

Anno MDCCCXLII Scarabantiae violinā²⁴ canere²⁴ didicit, ibique prima fundamenta iecit futurae suae aeternitatis.²⁵ Bis per²⁶ septimanam²⁶ — huc et illuc quattuor horas! — pedibus²⁷ in urbem ibat.²⁷ Saepius et in theatro aderat, ubi primae scenae notiones²⁸ in animo eius informabantur. Anno post in publica concertatione²⁹ symphoniaca²⁹ partes³⁰ sibi impositas optime explevit. Qua occasione prima vice clavichordio³¹ delectabatur.

Quartum et decimum cum ageret annum, ad fratrem Iosephum Goldmark Vindobonam³² migravit, ubi magistro usus est Leopoldo Iansa, inclyto³³ musico simulque publicas³⁴ scholas³⁴ frequentabat.³⁴ Anno MDCCCXLVII ad superiorem scholam musicam, quae nunc conservatorium dicitur, adibat ad rem musicam active³⁵ et theoretice³⁵ addiscendam. Sequenti anno tota urbs fluctibus³⁶ populi³⁶ iactatur, conservatorium clauditur et frater crimine occisi Latourii³⁷ falso accusatus in Americam aufugit. Carolus derelictus apud diversa theatra, primum in Hungaria, duobus annis post Vindobonae symphonicus³⁸ et magister musicae vitam in egestate degebat. Interim plura opuscula diversi³⁹ generis³⁹ et³⁹ argumenti³⁹ edidit.

Anno MDCCCXLVIII Budapesti studia musica exercebat⁴⁰ seque totum theoriae artis musicae addiscendae tradidit. Se imprimis operibus Bachii, Beethovenii, Schumannii et Wagnerii involvit⁴¹ simulque cum musicis tunc in Hungaria praeclarissimis, Michaele Brand (post Mosonyi nominato) et Roberto Volkmannio consuetudinem⁴² habebat.⁴² Et qui antea assectator⁴³ Mendel-

sohnii erat, exinde rationem componendi totam⁴⁴ immutavit.⁴⁴

Sequentibus annis iterum Vindobonae conmorabatur et tempus cum docendo tum in operibus exarandis⁴⁵ consumit, quibus haud parvam laudem sibi comparavit. In musica instrumentali, edito opere *Sakuntala*, (quod est introductio⁴⁶ melica⁴⁶ etiam ouverture dictum) nomen eius longe lateque inclarescebat. Summum tamen gloriae fastigium attigit, cum drama⁴⁷ eius melicum⁴⁷ — quod *Regina Sabae*⁴⁸ inscribitur⁴⁹ — a. MDCCCLXXV Vindobonae in scena aulica⁵⁰ primum ageretur. Textum⁵¹ fabulae in quattuor actus⁵² divisae Mosenthalius conscripsit, musicam vero Noster sex annos componebat. Opus ab criticis⁵³ approbatum brevi in cunctis odeis⁵⁴ Europae et utriusque Americae summo cum applausu exceptum est. Opus perfecte expolitum, in quo persona⁵⁵ et⁵⁵ indoles⁵⁵ compositoris luculenter cerni possunt, est quasi mater et fons reliquorum, quae omnia «reginae Sabae» filiae haberi possint. In filo⁵⁶ totius operis adornando rationem⁵⁷ Wagnerianam non assectatur. Vestigia eius tantum in instrumentis adhibendis disponendisque sequi videtur. Color⁵⁸ symphoniae⁵⁸ operis cum orientali argumento⁵⁹ cohaeret. Nam in opere componendo cantus sacros⁶⁰ antiquorum Hebraeorum libere imitabatur, ita tamen, ut semper suus et natus⁶¹ appareret. Musica tota, varietate⁶² coloris sonorum distincta,⁶² molli, illecebrosa⁶³ atque libidinosa⁶⁴ sensualitate⁶⁴ tumet et fervet atque delicatis et luxuriosis melodiis nitet.⁶⁵

Sequenti decennio multa opera musica exaravit, in quibus praecipue egregia est illa symphonia⁶⁶ quinque⁶⁶ partium,⁶⁶ *Nuptiae*⁶⁷ *rurales*⁶⁷ inscripta, quam Brahms ex ipsius Minervae capite exsiluisse dixit et quae

¹⁶ hanglépcső, skála ¹⁷ vasárnap ¹⁸ lakás ¹⁹ orgona
²⁰ falusi ²¹ lassan ²² eltökélte ²³ zenész ²⁴ hegedülni
²⁵ halhatatlanság ²⁶ hetenként ²⁷ gyalogolt ²⁸ fogalom, ismeret ²⁹ zenei hangverseny ³⁰ szerep ³¹ zongora ³² Bécs ³³ híres ³⁴ nyilvános iskolába járt ³⁵ gyakorlatilag és elméletileg ³⁶ népmozgalmak
³⁷ Latour ³⁸ zenekari zenész ³⁹ különböző fajú és tárgyú ⁴⁰ folytatott ⁴¹ temetkezett ⁴² bizalmasan érintkezett ⁴³ követő ⁴⁴ egészen megváltoztatta ⁴⁵ ír ⁴⁶ nyitány ⁴⁷ opera ⁴⁸ Sába királynője ⁴⁹ címe ⁵⁰ udvari ⁵¹ szöveg, libretto ⁵² főlvonás ⁵³ műbíráló ⁵⁴ dalszínház ⁵⁵ egyéni sajátosságai ⁵⁶ előadásmód ⁵⁷ modor ⁵⁸ zenekari színezés ⁵⁹ tárgy ⁶⁰ templomi ⁶¹ eredeti ⁶² változatos ⁶³ csábító ⁶⁴ buja érzékiség ⁶⁵ ékes ⁶⁶ öttételes szimfónia ⁶⁷ Falusi lakodalom

praeter suavem et subtiliter⁶⁸ expolitam musicam iam elementa quoque popularia continet. Etiam in nonnullis cantibus et choris et dramatibus post compositis ad⁶⁹ sensum⁶⁹ popularem⁶⁹ se inclinat. Ex operibus eo tempore editis memoranda sunt *Penthesilea*, *Vere*⁷⁰ et *Prometheus catenatus*.⁷¹

Anno MDCCCLXXXVI Vindobonae secundum drama melicum in⁷² scenam⁷² detulit⁷², quod *Merlin* inscripsit. Textum Siegfriedi Lipinerii ex fabulis⁷³ regis⁷³ Arti⁷³ haustum notis⁷⁴ musicis⁷⁴ mandavit.⁷⁴ In quo opere singulari arte et summa perfectione elaborato auctor novam rationem⁷⁵ componendi init et vestigiis⁷⁶ Wagnerii⁷⁶ insistit.⁷⁶ Duobus lustris transactis tertium

drama eius melicum *Gryllus*⁷⁷ *domesticus*⁷⁷ nominatum prodiit, cuius musica simplices⁷⁸ animi⁷⁹ sensus dulcibus amoenisque melodiis reddit et non sublimitate, sed hilari iucunditate movet audientium animos et ideo ubique communem plausum meruit. Ex minoribus operibus interdum compositis memoratu digna sunt *Sappho* et *Zringi*.

Anno MDCCCIC edidit quartum drama melicum cum titulo *Captiva*⁸⁰ (*Briseis*). Ob vilitatem verbalis textus, licet auctor omnes vires contenderit, aures vix tenebantur modis⁸¹ simillimis soli hiemali, qui sine calore splendet. Lux⁸² operis est ultimum bicinium⁸³ amatorium⁸³ cum suis gradationibus⁸⁴ et melodiis amorem flagrantem spirantibus. Quintum eius drama melicum generosa simplicitate⁸⁵ praestans, cui nomen *Götz*⁸⁶ *e*⁸⁶ *Berlichingen*⁸⁶ indidit, primum Budapesti in scenam delatum est. Sextum et ultimum *Hiemis*⁸⁷ *fabula*⁸⁷ nuncupatum maximo cum applausu est exceptum. In opere, in quo ad sublimitatem tragicam facilitate⁸⁸ atque⁸⁸ venustate⁸⁸ lyrica⁸⁸ mixtam accedit color⁸⁹ popularis,⁸⁹ omnes egregiae facultates venae⁹⁰ eius musicae quasi in speculo⁹¹ resplendent. Viva inventio admonet nos inlyti Verdii,

qui octoginta annos natus *Falstaffium* composuit.

Anno MCMX natalis dies octogesimus Caroli Goldmarkii tunc adhuc crudā et viridi senectute vigentis Budapesti et in patria⁹² sollempni pompa celebrabatur. In oppido Keszthely ab⁹³ Praemonstratensibus⁹³ hospitaliter⁹³ exceptus⁹³ praesens⁹⁴ aderat et a venerantibus et gratulantibus stipatus⁹⁵ interfuit festivitibus in honorem eius celebratis, cum domus⁹⁶ natalis⁹⁶ tabula marmorea exornata est, in qua effigies eius insculpta cernitur. Eodem tempore ab rege Francisco Iosepho signo, pro arte et litteris decoratus et ab universitate⁹⁷ Budapestina doctor⁹⁸ ad⁹⁸

honores⁹⁸ promotus est.

Eodem anno coepit Commentarios⁹⁹ suos⁹⁹ perscribere, qui post mortem eius prodierunt. Ultimum opus erat a. MCMXIV cantus ad clavichordium aptatus a¹⁰⁰ quinque¹⁰⁰ symphonicis¹⁰⁰ edendus in modulo¹⁰¹ Cis-Moll.

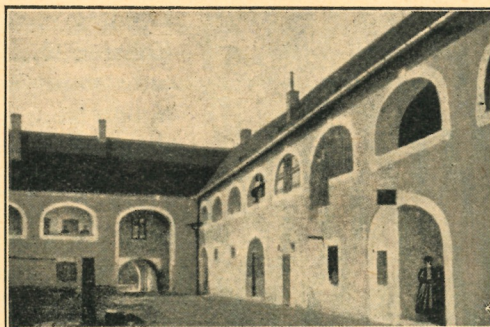
Goldmark — ut proprietates eius musicas paucis¹⁰² recapitulem¹⁰²

— modulatione facile variabili, quae omni transitu caret, elegantia formae, splendore stili, sublimi maiestate, lyrica venustate, colore symphoniae orientali et adhibitis elementis popularibus praestat.

Goldmark quarto die Non. Ian. a. MCMXV placido exitu flebilis¹⁰³ omnibus arti musicae amicis Vindobonae decessit. Gubernium Hungaricum, imprimis curante Cunone e comitibus Klebelsberg, ex hereditate eius omnia opera manu scripta et supellectilia ad museum Goldmarkium condendum nuperrime coemit.

Aemilius Láng.

⁶⁸ finoman kidolgozott ⁶⁹ népies felfogás felé ⁷⁰ Tavasszal ⁷¹ Leláncolt Prometheus ⁷² színrehoz ⁷³ Artus király mondáiból ⁷⁴ megzenésítette ⁷⁵ irány, modor ⁷⁶ W. nyomdokaiba lép ⁷⁷ Házitücsök ⁷⁸ mesterkésletlen ⁷⁹ szív ⁸⁰ A fogoly ⁸¹ dallam ⁸² fénypont ⁸³ szerelmi kettős, duetto ⁸⁴ fokozás ⁸⁵ naivitás ⁸⁶ Berlichingeni Götz ⁸⁷ Téli rege ⁸⁸ lírai könnyedség és báj ⁸⁹ népies színezet ⁹⁰ tehetség, véna ⁹¹ tükör ⁹² szülőváros ⁹³ a premonstreieki vendégeként ⁹⁴ személyesen ⁹⁵ körülvéve ⁹⁶ szülői ház ⁹⁷ egyetem ⁹⁸ disz doktor ⁹⁹ emlékiratok ¹⁰⁰ (= quintett) ¹⁰¹ hangnem ¹⁰² néhány szóban összefoglaljam ¹⁰³ fájdalma.

Cavaedium domus, in qua Car. Goldmark genitus est.

Surrexit Dominus!

Venit tandem hora, cuius desiderio inimici Christi iam pridem flagrabant,¹ quia mortem

eius ardentem cupiebant. Et, sicut olim Isaac ligna, in quibus a patre immolaretur, ipse in montem Moriah ferebat, ita Iesus crucem ad locum² supplicii³ portabat, ubi semetipsum pro salute hominum devoveret. Post horas acerbissimas, dum ipsa natura lugebat, exspiravit Dominus, in manus Patris commendans spiritum. Sol obscuratus est, velum templi scissum est medium, elementa fugerunt.

Corpus Domini in monumento exciso positum est, in quo nondum quisquam positus fuerat. Mulieres, quae cum Iesu venerant e Galilaea, paraverunt aromata et unguenta. Postero autem die valde diluculo³ ad monumentum ierunt et lapidem ab illo revolutum invenerunt. Consternatae⁴ mente stabant mulieres ante monumentum, sed ecce duo viri apparebant eis in veste fulgenti, qui dixerunt: «Quid quaeritis viventem cum mortuis? Non est hic, sed surrexit!» — Regressae mulieres a monumento nuntiaverunt haec omnia illis undecim. Apostoli delirare⁵ mulieres credebant, at Petrus surgens cucurrit ad monumentum et procumbens vidit linteamina⁶ sola posita et abiit secum mirans quod factum fuerat. —

(Ad Evangelium Lucae.)

¹ lángol ² vesztőhely ³ korán reggel ⁴ meg-rémülten ⁵ megtébolyodik ⁶ gyolcs.

De Ottone e ducibus Bismarck.

Disraeli,¹ clarissimus ille administrator Britannorum, quondam ad Ottonem e ducibus Bismarck salutandi causa venit. Inter colloquendum Disraeli interrogavit clarum collegam:

— Quonam modo tu, amice, ab importunis² hominibus te disiungis,³ scilicet ab iis, qui nos ubique consequuntur et absolvi nullo modo possunt?

— En tibi, — respondit Bismarck, — arcanum⁴ meum secretissimum retego: Si me infeliciter talis homo visitat, rem uxori statim nuntio, quae per servum me ab imperatore arcessitum esse certiore facit.

Vix dedit dux finem loquendi, cum unus ex servis cubiculum intrat et gravitate quadam nuntiat: «Illustrissime Domine, imperator summus te ad ipsum in castellum quo prius venire iubet!»

Emericus Zaitschek
disc. cl. VIII. gymn.-realis
Budapestinensis.

¹ Beaconsfield lord, Benjamin Disraeli (1804—81) angol államférfi és író. 1848-tól a tory-párt vezére volt. Megszerezte Ciprust és Viktória királynőnek az «India császárnője» címet ² alkalmatlan, tolkodó ³ eltávolít, leráz ⁴ titkomat.

Tantalus.

«Quem dies vidit
veniens superbum,
hunc dies videt fu-
giens iacentem» —
dicit poeta. Cuius sen-
tentiae veritatem sors
Tantali demonstrat.

Tantalus rex erat
potentissimus et di-
tissimus Phrygiae.
Dei valde diligebant
eum, itaque ab eis
saepe ad epulas in-
vitabatur. Et, quod
homini raro contigit:¹
superi etiam immor-
talitatem ei donave-
runt. Sed favor² deo-
rum exitio erat viro:

Tantalus superbus
elatusque³ factus est.
Rex secreta⁴ deorum
mortalibus prodidit,
immo nectar et am-
brosiam aliosque deo-
rum cibos furari ausus est. Aliquando au-

tem, cum deos convivio exceperisset, ut eorum

divinitatem experire-
tur, filium suum, Pe-
loper membratim⁵
discerptum⁶ coctum-
que eis apposuit com-
edendum.

Dei ab epulis ne-
fandis sese abstinue-
runt, filium insontem
e morte in vitam re-
vocaverunt, patrem
crudelem ad inferos
detruserunt. Ibi me-
rito luit poenas homo
scelestus. Capiti eius
immane saxum im-
pendet. In medio flu-
mine siccis stat fau-
cibus et sitiens un-
dam captat refugam.⁷
Super capite fici⁸
haerent pingues in
arbore et poma redo-
lencia, sed frustra ea
captat: esurientem
fallax arbor effugit!

(E. M.)

¹ sikerült ² kedvezés ³ dőlyfős, elbizakodott ⁴ titok
⁵ tagonként ⁶ széttép ⁷ visszafutó ⁸ füge

Claudii.

Ad fabulam *Ernesti Eckstein* latine scripsit
Valentinus Fehér.

VIII. *Salus*¹ *Eurymachi.*

Biduo post has res narratas sub vesperum
densae nubes caelum tegebant et nimborum²
vis³ effusa² praecipitabat. Cum tenebrae
ingruissent,³ Quintus et servus eius, Bley-
rus laxis⁴ paenulis⁵ amicti⁶ porta domus
egrediuntur et itinere ad montem Caelium
converso in vallem declinant. Tempestas
maiore vi saeviebat, ventus acriter stridebat.⁷

Ex urbe egressi secundum⁸ Appiam viam
euntes ante quoddam sepulcrum consistunt.
Mox sonus graduum auditur.

— Gratia Deo! — ait Euterpe progrediens,
quae cum Thrace Barbato venerat.

Ab Appia via in semitam declinantes in
cavernam veterum latomiarum⁹ perveniunt.

— Adsumus — inquit mulier et accenso
lumine praeit; ceteri subsequuntur. In cellam
veniunt satis amplam, quae cereis¹⁰ collu-
strabatur. Adversus introitum ara stabat, in
qua erat crux ex ligno dolata.¹¹ Dextrorsum
ignis in foco crepitabat. In lecto stramineo¹²
iacebat Eurymachus; apud eum genibus¹³
nixa¹³ Glauce potionem miscebat; Diphilus
vincituram¹⁴ praeparabat, qua saucio pedem
obligaret.

Quintum conspicatus Eurymachus admo-
dum gavisus est eique gratias egit, quod
se in fuga adiuvisset.

Cum paenulae exaruissent,¹⁵ Eurymachus
in lectica positus crasso panno contegitur.
Blepyrus et Diphilus lecticam e cella effe-
rent. Caterva in denso fruticeto¹⁶ progre-

¹ megmenekülés ² felhőszakadás ³ beáll ⁴ bő
⁵ köpeny ⁶ burkölözva ⁷ süvölt ⁸ mentén ⁹ kő-
bánya ¹⁰ viaszgyertya ¹¹ kifarag ¹² szalma ¹³ tér-
delve ¹⁴ kötés ¹⁵ megszárad ¹⁶ cserjés.

ditur; Euterpe impigra viam monstrat. Ventus usque¹⁷ stridebat, interdum pluvia praecipitabat. Cum Blepyrus defatigatus esset, Quintus in locum eius successit.

Viam Labicanam transgressi strepitum equorum audiunt. Cum eos inimicos esse putarent, post puteal,¹⁸ quod haud procul ab eis aberat, se abdiderunt. Equites suspiciosi puteum¹⁹ spectant, tamen paulo post abeunt.

— Laudetur nomen Domini! — ait Euterpe.

Caterva longius per campos procedit. Ad montem Caelium pervenitur. Tandem ante posticam²⁰ partem domus Aurelii consistunt. Quinto ter pulsante Magus eos intromittit. Aurelius laetus eos accipit.

— Quantum pro te, Quinte, fui sollicitus! Quiescite, edite, bibite.

Eurymachus in cubili positus statim somno opprimitur. Euterpe mox domum abiit. Quintus quoque discedere parat, sed ab Aurelio retinetur.

— Audi meum consilium, Quinte, de itinere Ostiensi. Cum res facile suspicionem moveat,²¹ paranda nobis est ad Ostia communis excursio.²² Etiam sorores tuas et Corneliam vocabis. Eurymacho larvam²³ optimam excogitavi. Probasne consilium?

— Egrege! quando proficiscemur?

— Tribus horis post solis ortum.

Quintus mane cum Claudia et Lucilia ad sponsam suam, Corneliam, se contulit; inde ad domum Aurelii iter direxerunt. Vix Aurelius crepitum²⁴ audierat, obviam amico properat et servis significat ire licere. Servi lecticam umeris tollunt. Eurymachus mutato vultu in ea iacebat.

— Vir iste probus ex mea patria venit — explicat²⁵ rem Aurelius feminis. — Heri noctu maxima tempestate pervenit Ostiis et quia hodie navis in Graeciam profectura est, in navem festinanter necessario redire debet. Sed quia pes eius loco²⁶ motus est,²⁶ eum vehi oportet.

Miserum caput!²⁷ — ait Lucilia miserans. — Ex vultu videtur laborare.²⁸

Tandem se movere coeperunt. Templum Bonae Deae praetergressi Aventino monti appropinquant. Ad pyramidem Caestiam homines plurimi stabant, qui ob programma²⁹ rubris litteris scriptum accurrerant:

«Stephanus illi, qui Eurymachum, servum fugitivum sive vivum sive mortuum apprehenderit, praemium quingentorum sestertium se daturum esse promittit. Euryma-

chus est vir gracilis, vultu macilento³⁰ ac pallido, nigris capillis atque oculis. In tergo sunt flagelli vestigia; fugienti pes vulneratus est.»

Cum plebecula ubique viam interclusisset, Magus et Blepyrus iter continuare non poterant.

— Aperito viam pugnisi³¹ — hortatur Magus Aurelius lingua Gothica.

Magus statim in turbam invehitur.³²

— Hem,³³ quam illepidus³⁴ est iste puer!

— Vae, costae³⁵ meae!

— Istae sunt filiae T. Claudii — clamitant homines.

Tandem ad curruum³⁶ stationem³⁶ perveniunt et magnam Aurelii carrucam³⁷ conscendunt. Eurymachum Blepyrus et Magus sublevant in vehiculum hiotum,³⁸ quod cisium vocatur. Tum iam nemo timebat, ne Eurymachus agnosceretur. Unius horae itinere confecto Ficanam perveniunt. Tum Afranium cum duobus servis equitare videntur.

— Quam improvisum concursum! — clamat causicus. — Ostiane contenditis?³⁹

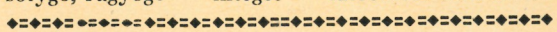
— Uti vides — respondet Quintus.

— Et ego; matrem visam negotiumque habebam faciendum. Haud ignoras me contra Stephanum pugnare. Cives Ostienses interrogabo.⁴⁰ At testis gravissimus,⁴¹ Eurymachus sine vestigiis evanuit.

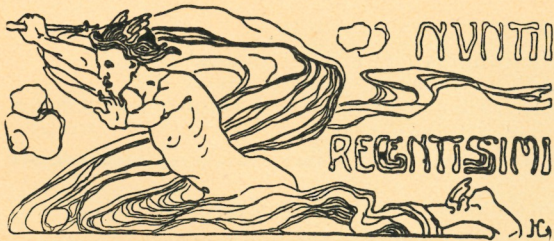
Quintus expalluit. Tum Aurelius, qui sciebat Afranium esse virum honestissimum ei rem aperuit.⁴² Placuit,⁴³ ut feminas servus ad matrem Afranii deduceret,⁴⁴ Quintus et Blepyrus, tamquam alicubi negotium facturi, discederent, Aurelius et Afranium Eurymachi interrogandi causa in navem ascenderent.

Decem omnino⁴⁵ punctis temporis quaestio⁴⁶ perfecta est. Afranium ore renidenti⁴⁷ ex nave rediit. Ancorā sublatā Batavia lente se movere coepit. Aurelius in litore manus⁴⁸ agitans⁴⁸ homines proficiscentes votis⁴⁹ omnibus⁴⁹ prosequitur.⁴⁹ (*Ad proximum numerum.*)

17 folyton 18 kútkáva 19 kút 20 hátsó 21 kelt 22 kirándulás 23 álarc 24 zörgetés 25 magyaráz 26 kificalmodik 27 ember 28 szenved 29 hirdetés 30 sovány 31 ököl 32 nekivág 33 No nézd! 34 goromba 35 borda 36 kocsiállomás 37 utazókocsi 38 kétkerekű 39 igyekeztek 40 kihallgat 41 fontos 42 feltár 43 elhatároztak 44 elkísér 45 mindössze 46 kihallgatás 47 mosolygó, ragyogó 48 integet 49 szerencsés utat kíván.

Ignis aurum probat, miseria viros.

Ludovicus e comitibus Königsegg, qui descriptionibus, quas de itineribus in Africa confectis exaraverat,¹ vel optime notus est, ineunte mense Martio in oppido Szekszárd anno aetatis quinquagesimo quinto mortem obiit.

Ex urbe Szabadka multi peregrinatores ad lustranda² loca sancta profecti sunt. Peregrinationi sacrae Ludovicus Budánovics episcopus praest. Ad stationem viae ferratae magna multitudo fidelium peregrinatores exsequebantur, ut iis valedicerent.

Corpora mortua Eielsonis et Borlandi aeronautarum Americanorum, qui in regionibus septentrionalibus Asiae delapsi interierant, aeronauta Russicus: Stepnev repperit et in urbem Point Barrow in aeroplano suo portavit.

In archivo publico Vratislaviensi³ exunte mense Februario fures litterarum⁴ monumenta,⁴ tabulas⁵ publicas,⁵ inter alia totum corpus epistolarum Augusti Friderici regis et ducis Poniatovszky surripuerunt.⁶ Furti servus quidam archivi accusatur, qui in custodiam coniectus est.

Urus' natu maximus familiae urorum in Visegrád habitantium post morbum trium mensium mortuus est. Pellis uri farta⁸ in museo nationali spectandi causā proponetur. —

Byrd, clarissimus ille investigator⁹ poli meridiani expeditionem suam de polo feliciter reduxit. Expeditio eius prima est, cuius socii omnes incolumes in patriam redierunt. —

Discipulus quidam intermedicholaris Debrecinensis, ut nuperrime auxilio radiorum¹⁰ de Röntgen¹⁰ nominatorum¹⁰ a medicis confirmatum¹¹ est, cor suum non sinistrā, sed dextrā pectoris parte habet. —

Gorillae¹² et nonnulla animalia fera in Africa iam emoritura sunt. Qua de causa Albertus, rex Belgarum, ibi in provincia Kongo-Belgica ferarum defendendarum causa hortum¹³ de suo nomine vocatum instituit, ubi animalia capere, necare, venari, ova avium adimere omnino vetitum est.

Societas ornithologorum¹⁴ in lacu Veneto¹⁵ stationem¹⁶, cui aviaria curae sint¹⁶, fundavit, unde viri docti praesertim vitam et agmen avium peregrinarum¹⁷ speculabuntur annulisque¹⁸ pullos¹⁹ instrumentis¹⁸. —

Moles glaciatae²⁰ in mari navibus infestissimae sunt. Nuperrime instrumenti genere, quod radiaculo²¹ simillimum est, iam decem milibus passuum remotae²² moles glaciatae animadvertuntur. Nempe instrumentum in aquam demittitur, quo sonus glaciei rumpentis²³, resolventis²⁴ et inter se adterentis²⁵ ita augetur, ut explorator²⁶ iam procul sonum audire possit.

Locus tectus²⁷, quo iuventus natandi et corporis exercendi causā hieme quoque venire possit, Budapestini aedificabitur. Opera mense

Martio in insula de S. Margarita nominata iam incepta sunt.

Niels Bukh, rector gymnasii in Ollerup (Dania), praeceptor artis gymnasticae peritissimus et clarissimus una cum discipulis Budapestinum venit et in aedificio²⁸ rebus musicis sacro²⁸ exercitationes gymnicas ostendit.

¹ irt ² bejár, beutaz ³ a varsói áll. levéltárban ⁴ okiratok ⁵ oklevelek ⁶ ellopták ⁷ bölény ⁸ kitömött ⁹ kutató ¹⁰ Röntgen-sugarak ¹¹ megállapít ¹² gorilla ¹³ park ¹⁴ madárvizsgáló ¹⁵ Velencei-tó ¹⁶ madártani állomás ¹⁷ költöző madár ¹⁸ meggyerüz ¹⁹ madárfiókák ²⁰ jéghegy ²¹ rádó ²² távolesó ²³ töredező ²⁴ olvadó ²⁵ egymáshoz surlódó ²⁶ megfigyelő ²⁷ fedett hely (uszoda) ²⁸ zeneakadémia épülete.

In dominica palmarum ad processionem.*

*Gloria, laus et honor tibi sit, rex Christe redemptor,
Cui puerile decus prompsit¹ Hosanna² pium!
Israel³ es tu rex Davidis et inclita proles,
Nomine qui in domini, rex benedictae, venis!
Coelus in excelsis te laudat caelicus⁴ omnis
Et mortalis homo et cuncta creata⁵ simul.
Plebs Hebraea tibi cum palmis obvia venit:
Cum prece, voto, hymnis adsumus,⁶ ecce, tibi.
Hi tibi passuro solvebant munia⁷ laudis,
Nos tibi regnanti pangimus,⁸ ecce, melos.⁹
Hi placere tibi, placeat devotio¹⁰ nostra,
Rex bene, rex clemens, cui bona cuncta placent!*

* Hymnum Theodulph, episcopus Aurelianensis (Orléans) scripsit. Episcopus imperatori Carolo Magno dilectissimus erat, ad Ludovicum, qui huic successit, in vincula eum coniecit. In carcere composuit episcopus hymnum, quem communicamus; cum autem supplicantis populi processus in dominica palmarum carcerem praeteriret, turba fidelium hunc hymnum cantabat. Hymnus adeo regem movit, (qui cum agmine supplicantium ipse procedebat), ut episcopo libertatem reddiderit.

¹ kifejez, nyilvánít ² Hosanna = Hosianna, zsidó hódoló köszöntés ³ = Israelis (gen.) ⁴ caelicus = caelestis ⁵ teremtmények ⁶ hozzád megyünk ⁷ ajándék, áldozat ⁸ költ ⁹ ének ¹⁰ felajánlás.

JOCOSA

Auriga saepe audivit de apparatu,¹ (qui vulgo «radio» nominatur), cuius auxilio voces, soni, sermones, cantus etc. ex longinquissimis terrae partibus allata facillime audiri possent. — Cupiditate cognoscendi permotus rogavit herum,² ut admirabile instrumentum ostenderet sibi. Obstupefactus audiebat auriga Romam, Berolinum..., deinde domum properavit et uxorem liberosque vultu severo monuit: «Abhinc cavete maledicatis³ nostro hero: is enim etiam quae Romae et Berolini dicuntur, audit!»

¹ készülék ² gazdáját ³ ne szidjátok.

Iudex ad reum: Tune affirmare audes unam tantum alapam huic viro dedisse tribus testibus duas se alapas clare audivisse testificantibus?

— Et tamen aliter res se habet domine! Alapa enim altera tantum priorem resonavit!⁴

Puellula timida — exstinctā lucernā⁵ — orat patrem: Noli prius obdormiscere⁶ mi pater carissime, quam ego obdormivero!

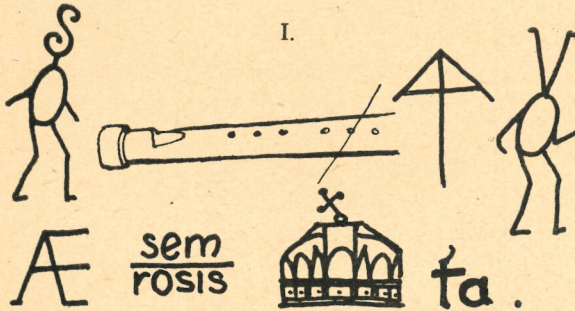
— At quo modo sciam te iam somno⁷ esse⁷ oppressam?⁷

— Sis velim securus de re, pater: iam ego dicam tibi!

Alexi s Czuppon.

⁴visszhangoz ⁵lámpa ⁶elalszik ⁷elnyomott az álmot?

AENIGMATA.

II.

- 5, 6, 32, 14 = urbs aeterna
- 14, 31, 23, 24, 42 = locus natalis Vergilii
- 54, 14, 43, 51, 52 = urbs Italiae
- 7, 2, 40 v, 28, 52 = mulier, quae Ciceronem implacabili odio persequebatur
- 3, 11, 52, 40, 8, 14 = pars Europae
- 9, 30, 27, 44, 34, 33 = orator clarissimus Romanus
- 50, 19, 26, 34, 30, 13, 51, 38 = nomen Romuli
- 47, 52, 29, 35, 40, 46, 13, 14 = qui coniurationem fecit in Romanos
- 1, 19, 10, 15, 12, 16, 21, 38 = quo nomine cives Romani alloquebantur
- 18, 34, 17, 22, 52, 13, 31, 26, 52 = insula magna, quam Fretum Gallicum separat ab Europa
- 45, 6, 5, 11, 44, 42, 57, 56, 55, 22, 41, 13, 14, = proverbium (... adiuvat)
- 27, 58, 13, 9, 60, 13, 13, 14, 61, 51, 42 = dictator Romanus, qui postea «dictator ab aratro» est dictus
- 25, 52, 36, 48, 37, 20, 59, 41, 31, 27, 49, 52, 61, 56, 5 = maximus ille dictator, qui Romanis unus cunctando restituit rem
- 4, 33, 39, 2, 40, 51, 20, 50, 19, 24, 55, 56, 53, 52, 13, 2, 38, = Senatus...
- 1—61 = proverbium.

Nicolaus Rosenberg (Keszthelyiensis)

III.

Epigrammata tristicha aenigmatica.

Ambo sumus lapides, una sumus ambo iacentes: Quam piger est unus, tantum non est piger alter. Hic manet immotus, non desinit ille moveri.

IV.

Deucalionis ego crudeli sospes¹ in unda Affinis² terrae, sed longe durior illa. Littera decedat: volucris quoque nomen habebo.

¹ sértetlen, ép ² rokon:

Solutiones aenigmatum Numeri VI.

I. *Post mortem fumus, pulvis et umbra sumus.* — II. *Dea; odi; mater; ira; tunc: ideo; adeo; nox; uva; sonat.* — *Nomen imperatoris Romani: Domitianus.* — III. 1. *Crassus;* 2. *Ovidius;* 3. *Rufus;* 4. *Naevius;* 5. *Epidius;* 6. *Livius;* 7. *Ianus;* 8. *Urania;* 9. *Sallustius;* 10. *Nero;* 11. *Ennius;* 12. *Plato;* 13. *Orcus;* 14. *Sulla.* — *Nomen scriptoris Romani: Cornelius Nepos.* — IV. *Nix.*

Aenigmata Numeri VI. recte dissolverunt:

Budapestinenses: Lad. *Kepes,* Alice *Lehmann,* Margarita *Réczey,* Lud. *Török,* Otto *Varga.* — *Sabarienses:* Hel. *Bánhegyi,* Adrienne *Fister,* Maria *Toscano,* Emma *Véghely,* Hel. *Világhy.* — *Sopianenses:* Jos. *Keresztúry,* Jos. *Csáki,* Joh. *Horváth,* Alex. *Fövenyessy,* Nobertus *Karg,* Franc. *Mikovits,* Thom. *Mattyasovszky-Zsolnay,* Lad. *Pichler,* Rud. *Orbán,* Jul. *Vattamány.* — *Csongradienses:* Lad. *Ornyik,* Lad. *Kardoss,* Jos. *Berkecz.* — *Szolnokienses:* Lad. *Radnai,* Car. *Zoltán.* — *Veszprémienses:* Steph. *Frühbauer,* Franc. *Csehi,* Laura *Hardy,* Helena *Szakáts.* — *Keszthelyiensis:* Nic. *Rosenberg.*

Praemium Helenae Bánhegyi adiudicatum est.

Epistolia Officialia.

Nicolaus Rosenberg: En vides aenigma tuum in hoc numero publicatum! Fieri potest, ut fortuna favente etiam praemium accipias, si aenigma recte dissolveris, quod haud tibi difficile erit, qui «ambages horrendas» condiscipulis tuis etiamsi non «cecineras», tamen nobis in publicum proponendi causa misisti. Itaque noli cunctari! — *Alexander Nagy* disc. VI. cl. gymn. (Debrecen, Kút-u. 130.) rogat lectores Iuventutis, qui chartulas vulgo: «ex libris» nominatas colligunt, ut earum permutandarum causa sibi huiuscemodi exemplaria mittant. — *Iosephus Keresztúry:* Opusculum tuum «Arenae Iuventutis» inseretur. — *Iulius Vattamány:* Fabulam de Philemone et Baucide optime enarrasti, diligentia tua summā laude digna est. Opusculum tempori futuro seposui. — *De reliquis proxime.*

Moderator ephemeridis: EUGENIUS FRAY DR.

Budapest, I., Verpeléti-út 22.,

ad quem epistulae et manuscripta mittantur.

Administratio ibidem.

Sumptibus Societatis Magistrorum Intermedi-scholarium Catholicorum. — A Katholikus Középkolai Tanáregyesület költségén.

(Praeses: STEPHANUS ACSAY DR., elnök.)